

ชื่อเรื่อง	: รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี
ผู้วิจัย	: พระพุทธบาทปริรักษ์ (คำห้วง ไหมม่วงษ์)
ปริญญา	: ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การพัฒนามุมภาค) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร.ชาติรี ศิริสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แดนวิชัย สายรักษา
ปีการศึกษา	: 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี โดยการสร้างแบบจำลองผลการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี เป็นตัวแปรผลลัพธ์ มีปัจจัยเชิงสาเหตุ 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านเจตคติต่อปัญหาขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้นในการตรวจสอบแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุส่งผลโดยตรงต่อตัวแปรการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี จำนวน 4 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ($\beta = .42$) ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย ($\beta = .21$) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ($\beta = .13$) และ ปัจจัยด้านเจตคติต่อปัญหาขยะมูลฝอย ($\beta = .11$)

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี โดยผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 ไปสร้างรูปแบบ โดยการจัด

ประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 20 คนมาร่วมกันวิพากษ์ และนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงและประเมินรูปแบบ พบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี ประกอบไปด้วยกิจกรรมในการพัฒนา จำนวน 9 กิจกรรม คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 3 กิจกรรมประกอบด้วย 5 ส.อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท สีเขียว ศึกษาอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) ด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย 8 กิจกรรมประกอบด้วย ความรู้ในการจัดการขยะ การทำปุ๋ยหมัก ขยะแลกน้ำดื่ม การลดการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม การทำน้ำสกัดชีวภาพ การคัดแยกขยะด้วยหลัก 3Rs การจัดตั้งสถานที่ทิ้งขยะแยกประเภทในอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท 3) ด้านการสื่อสาร 4 กิจกรรมประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ นักท่องเที่ยวร้านค้าในอุทยานต้นแบบ ประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชย การตั้งชมรมจิตอาสาในอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท 4) ด้านเจตคติต่อปัญหาขยะมูลฝอย 3 กิจกรรมประกอบด้วย อุทยานสคสใส่ใจสิ่งแวดล้อม สำนักรักอุทยาน จิตอาสาเก็บขยะรักษาสิ่งแวดล้อม

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี กับกลุ่มทดลอง คือ นักท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี ที่เข้ามาเที่ยวในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี จำนวน 20 คน เปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี โดยวิธีวิเคราะห์ด้วย Wilcoxon Signed Rank test

ผลการทดลองพบว่า รูปแบบการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีผลทำให้การพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานีดีขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title : A Waste Management Model for Phu Phra Bat National Park Area,
Udonthani Province

Author : Prapoodtaborirak (khamhung Maiwong)

Degree : Ph.D. (Regional Development Strategies)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Dr. Chatee Sirisawat
Assistant Professor Dr. Danwichai Sairuksa

Year : 2018

ABSTRACT

The current study aimed to 1) Investigate factors affecting waste management in Phu Phra Bat National Park area, Udonthani Province, 2) Develop a waste management model for Phu Phra Bat National Park area, Udonthani Province, and 3) Investigate the effectiveness of the model applied to the area. The study was separated into 3 phases as follow.

Phase 1 Investigate factors affecting waste management in Phu Phra Bat National Park area, Udonthani Province. The structure of the model for waste management was designed to have four casual factors including knowledge related to waste, attitude toward waste problems, communication, and participation. The samples were 400 tourists in Udonthani Province. A questionnaire designed in linear structural model was used in data collection. The data were analyzed by path analysis method.

The result of the study showed that the causal relationship model was related to the evidence. Four casual factors directly affected waste management in Phu Phra Bat National Park area, Udonthani Province including participation ($\beta = .42$), knowledge related to waste ($\beta = .21$), communication ($\beta = .13$), and attitude toward waste problems ($\beta = .11$) respectively.

Phase 2 Aimed to develop developing a waste management model for Phu Phra Bat National Park area, Udonthani Province using the result of the study in the previous stage. A workshop was held for 20 participants to analyze and criticize the result of the study in order to develop the model. It was found that activities could be applied to the waste management model 1) 3 activities related to participation including S5 activities and Phu Phra Bat National Park knowledge management; 2) 8 activities related to knowledge related to waste including waste

management knowledge, compost making, waste and drink exchange, reducing the uses of plastic and foam, biochemical distilled liquid making, 3Rs for waste categorization, and managing areas for separating waste; 3) 4 activities related to communication including public relation, rewarding of role model shops in the area, compliment for good practice, and volunteer club for Phu Phra Bat National Park; and 4) 3 activities related to attitude toward waste problems including campaign for environment care, national park care, and waste collecting volunteers.

Phase 3 Aimed to investigate the effectiveness of the developed model on waste management in the area. The participants were 20 tourists visiting Phu Phra Bat National Park, Udonthani province. Wilcoxon Signed Rank test. was used to analyze the comparison between waste management before and after the use of the model.

The result of the study indicated that the waste management model for Phu Phra Bat National Park area, Udonthani Province improve waste water management in the area with the statistical significance at .05